

Samen voor beter

Lokale bijdragen aan herstel en behoud van bestaanszekerheid

Sociale grondrechten

Voor een effectieve aanpak van armoede is het noodzakelijk om sociale rechten als mensenrechten centraal te stellen. Als mensenrechten onvoldoende worden gegarandeerd, is er een risico in armoede te komen of te blijven. De kern van het sociaal beleid is dat er levenscondities zijn die ieder mens in staat stellen zich te ontplooien tot volwaardig burger. In 1983 werd een aantal van die condities als sociale grondrechten vastgelegd in onze Grondwet. Daarmee hebben wij namens ons allen aan de overheid de opdracht gegeven zorg te dragen voor: werkgelegenheid (art. 19), bestaanszekerheid (art. 20), bescherming van leefmilieu (art. 21), volksgezondheid, woongelegenheden en ontplooiing (art. 22) en onderwijs (art. 23). De laatste decennia zijn deze sociale grondrechten verschaald. Steeds meer mensen merken dat: hun levenskwaliteit is verslechterd en hun bestaan is onzeker geworden. De gevolgen daarvan komen lokaal tot uiting. Vanuit de lokale situatie komen ook tegenbewegingen op gang om het tij te keren: burgercollectieven ontplooien initiatieven om de nood van medemensen te lenigen en om zelf invulling te geven aan sociale grondrechten. Ze spreken de lokale overheid aan om erkenning en ondersteuning van lokale bijdragen aan herstel en behoud van bestaanszekerheid. Samen voor beter!

De Sociale Alliantie stimuleert en helpt lokale groepen om tegen de achtergrond van de coalitievorming na de gemeenteraadsverkiezingen drie stappen te zetten voor een herstel en hernieuwing van de sociale grondrechten en de bestaanszekerheid van mensen. Doe dat liefst samen met andere groepen in de gemeente/regio: vorm samen een Alliantie voor Bestaanszekerheid en zet samen drie stappen voor herstel en behoud van sociale grondrechten.

- 1^e stap: Verzamel feiten over de stand van zaken wat betreft sociale grondrechten en bestaanszekerheid in jouw gemeente.
- 2^e stap: Doe voorstellen voor hulp om de directe nood van mensen te lenigen
- 3^e stap: Nood lenigen is prima, maar dat neemt de achterliggende oorzaken van bestaansonzekerheid niet weg. Het is zaak om die oorzaken te achterhalen, te benoemen en wegen te vinden om deze aan te pakken.

1^e stap: Verzamel de feiten

De eerste stap die moet worden gezet voor het in gang zetten van een lokaal herontwerp van sociale grondrechten is het verzamelen van feiten en gegevens over jouw eigen stad of gemeente.

Feiten over:

- Huishoudens en groepen mensen die moeten leven in een situatie van armoede: om welke (groepen) mensen gaat het, waar wonen ze en hoe knopen ze de eindjes aan elkaar; om hoeveel kinderen en jongeren gaat het?
- Omvang van flexwerk en onzekere banen: wie zijn de mensen die op deze baantjes zijn aangewezen en hoe is het gesteld met hun bestaanszekerheid nu en in de toekomst?
- Aantallen en kenmerken van mensen die voor hun bestaan aangewezen zijn op een uitkering krachtens de Participatiewet of die een uitkering krijgen van het UWV: om hoeveel mensen gaat het, wat is hun opleiding, hun leeftijd, hoe lang hebben ze een uitkering, wanneer eindigt hun werkloosheidsuitkering en wat gebeurt er dan?
- Omvang van problematische schuldsituaties: hoeveel mensen zitten in zo'n situatie; welke groepen zijn hier vooral vertegenwoordigd; wat is hun gemiddelde schuld; hoeveel mensen krijgen schuldhulpverlening of hebben een bewindvoerder?
- Hoe is de woonsituatie: in wat voor soort huizen wonen mensen met weinig geld; wat zijn hun woonlasten; hoeveel huisuitzettingen vinden plaats?
- Enkele cijfers rond de participatiewet: hoeveel mensen stromen uit naar wat voor soort baan en hoe duurzaam is deze uitstroom; hoeveel mensen maken gebruik van loonkostensubsidie; hoeveel mensen maken gebruik van bijzondere bijstand en voor welke voorzieningen; hoeveel mensen krijgen kwijschelding van gemeentelijke heffingen?
- Welke voorzieningen zijn er in het kader van het gemeentelijk minimabeleid en hoeveel mensen maken daarvan gebruik?
- Een aantal cijfers rond zorgarbeid: hoeveel mensen met een uitkering zijn actief in vrijwilligerswerk en/of zorgarbeid?

Vraag het aan mensen die het (moeten) weten:

Het verzamelen van al deze gegevens is een lastige klus. Maar dat hoeft je ook niet zelf te doen. Als burgerinitiatief kun je een brief schrijven aan de gemeenteraad en als gemeenteraadslid kun je een soortgelijke brief schrijven aan het College van B&W. Zo'n brief bevat het verzoek om jouw groep/organisatie/initiatief of de gemeenteraad in kennis te stellen van een aantal basisgegevens rond de sociale grondrechten en bestaanszekerheid van de inwoners van de gemeente. Door dergelijke feitelijke gegevens te vragen kan extra aandacht gevraagd worden voor maatschappelijke vraagstukken rond bestaanszekerheid

Voor een voorbeeldbrief zie bijlage 1

2^e stap: Lenig de noden

Als mensen gevangen zitten in een chronisch tekort aan bestaansmiddelen hebben ze een helpende hand nodig om het hoofd boven water te houden en niet weg te zinken in verstomming en stilzwijgen vanwege het totaal onzeker worden van hun bestaan. Lokale overheid en lokale initiatieven zijn nodig om mensen die in zo'n situatie verkeren onder de arm te grijpen en de ergste nood te leningen. Dat kan middels voorzieningen die laagdrempelig beschikbaar moeten zijn: makkelijk te vinden, eenvoudige aanvraag-procedures, begrijpelijk taalgebruik.

Voorbeelden van concrete maatregelen:

1. Armoedebudget:

De gemeente moet in haar begroting voldoende geld vrij maken voor hulp aan huishoudens met een (te) laag inkomen. Dat kan inkomen zijn uit een uitkering of uit een baan. Als het te weinig is om fatsoenlijk van te leven kan de gemeente het aanvullen met ondersteunende maatregelen. Het vorige kabinet heeft twee keer 100 miljoen structureel beschikbaar gesteld voor armoedebestrijding. Gemeenten hebben daar het leeuwendeel van gekregen. Dat geld moet extra toegevoegd worden aan het geld dat reeds beschikbaar was voor armoedebelid. Het is niet bedoeld om bestaand beleid te betalen of gaten in de begroting te dichten.

2. Ziektekostenverzekering:

Zorg voor een goede collectieve ziektekostenverzekering (inclusief afdekking eigen risico) en geef mensen een ruime tegemoetkoming in de maandelijkse premie, zodat ook voor mensen met een (te) laag inkomen de ziektekostenverzekering betaalbaar blijft.

3. Kindpakket:

Een aantal voorzieningen die ten behoeve van kinderen uit huishoudens met (te) weinig geld in één keer kunnen worden aangevraagd en die maken dat kinderen op school en in de buurt mee kunnen doen en de kans krijgen zich verder te ontplooien: schoolkosten, zwemlessen, sportieve of culturele activiteiten, een fiets, kledingbon, identiteitsbewijs, computer.

4. Schuldhulpverlening:

Vroegtijdig signaleren; snelle en adequate hulp zonder drempels; mensen met schulden die weinig/geen aflossingscapaciteit hebben niet weigeren in de schuldhulpverlening; schuldhulpverlening niet in handen geven van een commerciële partij; eerder en meer gebruik maken van wettelijke schuldsanering; opkopen van schulden door gemeente i.p.v. mensen naar kredietbank sturen voor lening met veel te hoge rente; niet eisen dat lidmaatschap van vakbeweging wordt opgezegd, omdat daardoor mensen afgesneden worden van hulp en ondersteuning; nagaan of er overheidsmaatregelen zijn die mensen

in de schulden brengen/houden. Naast schuldhelpverlening ook alle andere noodzakelijke hulp aanbieden én kosteloos beschikbaar stellen, bijvoorbeeld maatschappelijk werk, budgetbegeleiding. Dat is nodig om problemen op te lossen en terugval te voorkomen.

5. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen:

Regels hiervoor zo ruim mogelijk maken; grotere bekendheid geven aan deze regeling; procedures zo eenvoudig mogelijk maken; mogelijkheid van automatische kwijtschelding inbouwen.

6. Fondsen steunen:

Subsidie verstrekken aan fondsen die tot doel hebben hulp te bieden aan mensen die over (te) weinig inkomen kunnen beschikken: Leergeld, Cultuurfonds, Sportfonds, Noodfonds, Voedselbank, Kledingbank.

Voor meer suggesties zie onder meer:

- www.knooppuntkerkenarmoede.nl (handleiding gemeenteraadsverkiezingen 2018)
- www.armoedecoalitie-utrecht.nl (trefwoord: bied perspectief)
- www.lokaalfnv.nl (trefwoord: gemeenteraadsverkiezingen)
- www.ondernemenmeteenutkering.nl
- www.kerkinactie.nl/armoede
- www.stimulansz.nl/armoedebeleid-in-uw-gemeente/
- www.ser.nl (rapport 'Opgroeien zonder armoede')
- www.dekinderombudsman.nl (rapport 'Alle kinderen kansrijk')
- www.sunnederland.nl (voor steun bij het oprichten van noodhulpbureaus)

Stel het voor aan mensen die erover gaan:

Via de antwoorden op de vragen die je gesteld hebt in stap 1 heb je een beeld gekregen van de situatie in jouw gemeente. Als er manco's zijn of als er verbeteringen nodig zijn, kun je daartoe een voorstel doen aan de gemeenteraad. Je kunt beginnen met het maken van een afspraak met een of meer fracties van de gemeenteraad. In zo'n gesprek kun je de voorbeelden uit dit manifest aan de orde stellen en vragen of jouw gemeente ook dergelijke voorzieningen heeft, hoe die er dan precies uitzien en hoe dergelijke voorzieningen in omliggende gemeenten geregeld zijn.

3^e stap: Bestrijd de oorzaken

De Sociale Alliantie maakt zich sterk voor een samenleving zonder armoede. Om concrete stappen te zetten naar dit doel is het op de eerste plaats nodig dat armoedebestrijding een vast onderdeel is van het beleid dat sociale grondrechten garandeert: inkomensbeleid, werkgelegenheidsbeleid, huisvestingsbeleid, onderwijsbeleid, zorg- en gezondheidsbeleid. Het beleid op deze terreinen moet zodanig zijn dat we toegroeien naar een samenleving waarin iedereen meetelt en meedoet. Kortom, armoedebeleid moet concrete bijdragen leveren aan een vernieuwing van de samenleving. Dit vraagt om een beleid dat vertrekt vanuit de dagelijkse ervaringen van arme mensen. In de situaties waarin zij verkeren, zijn de verschillende levensdomeinen met elkaar vervlochten en die vervlechting dwingt tot een integraal beleid. Het garanderen van sociale grondrechten staat in onze Grondwet als opdracht aan de landelijke overheid (art. 19 – 23 Grondwet). Een effectief beleid om armoede te bestrijden is eerst en vooral een opdracht die op het bord ligt van de landelijke overheid. Een verhoging van het te laag gemaakte sociaal minimum is een voorbeeld van een maatregel die de landelijke overheid zou moeten nemen. Maar ook lokaal kunnen concrete activiteiten worden ondernomen om sociale grondrechten serieus te nemen en bestaanszekerheden te herstellen en te behouden.

Voorbeelden van concrete maatregelen:

1. Ondersteun sociale coöperaties

Armen voelen zich doorgaans geen ziele-pieten of niet-kunners. Armen vinden van zichzelf dat ze de beste economen zijn die er bestaan: ze moeten constant met te weinig geld toch de eindjes aan elkaar zien te knopen. Rondkomen van te weinig. Van niks toch iets maken. Constant jezelf overeind houden. En dat alles in slechte omstandigheden. Armen hebben niet veel, maar kunnen een heleboel. Deze eigen vermogens van armen kunnen groeien als ze bij elkaar komen in gezamenlijke initiatieven, in burgercollectieven, in sociale coöperaties. Dan kunnen mensen in hun eigen situatie concrete stappen zetten ter verbetering van hun bestaanszekerheid. Er zijn verschillende voorbeelden van sociale coöperaties die daarvan het bewijs leveren. En er zijn ook gemeenten die deze coöperaties ondersteunen. Voor meer informatie zie: www.initiatief.nu; www.peer-m.nu; www.ondernemenmeteenuitkering.nl

2. Zorg voor passend werk, verruim bijverdienmogelijkheden en waardeer zorgarbeid en vrijwilligerswerk

Meer dan 40% van de armen hebben betaald werk; ze verdienen er alleen te weinig mee om uit de armoede te komen; de baantjes zijn te klein, te onzeker en te laag betaald. De lokale overheid kan samen met het plaatselijke bedrijfsleven – werkgevers en werknemers – zorgen voor het beschikbaar stellen van fatsoenlijk en goed betaald werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Vertoon lef en creativiteit om werken

vanuit de bijstand interessant te maken door het ontwerpen van een bijverdienregeling of door een regeling om een vrijwilligersvergoeding te kunnen behouden.

3. Breng woonlasten omlaag

In veel gemeenten is een groot tekort aan betaalbare sociale huurwoningen. Woningcorporaties die voor dergelijke woonvoorzieningen zouden moeten zorgen, worden in die taak beknot door landelijk beleid. Daarom moet de lokale overheid het huisvestingsbeleid voor mensen met weinig inkomen weer naar zich toetrekken en zo mogelijk samen met sociale ondernemers zorg dragen voor passende huisvesting voor mensen met een kleine portemonnee: ombouwen van bestaand vastgoed; nieuwe kleine woningen bouwen; opknappen van bestaande woningen. Daarbij subsidie verstrekken voor het omlaag brengen van energielasten.

4. Benader armoede als maatschappelijk vraagstuk.

Het Vlaamse *Jaarboek Armoede en Uitsluiting 2017* staat in het teken van het lokaal sociaal beleid. Benadrukt wordt dat individuele hulp ertoe kan bijdragen dat armen ontsnappen aan hun situatie van armoede, maar – dat wordt met klem diverse malen herhaald – dat betekent nog niet dat armoede als structureel verschijnsel de wereld uit geholpen is. Vastgesteld wordt dat lokale armoedebelief nog te veel blijft steken in individuele hulpverlening. Mensen in armoede verwachten van hun lokaal bestuur een structurele aanpak van armoede door het realiseren van sociale grondrechten. Die insteek van sociale grondrechten moet het gehele lokale beleid doortrekken, van mobiliteit tot gezondheid. Citaat: “Heel wat van het aanbod zet specifiek in op gedrag, vaardigheden en leefstijl van mensen in armoede. Zo wordt veel geïnvesteerd in opvoedingsondersteuning, budgetbeheersingssysteem, huiswerkbegeleiding, tips om energie te besparen, informatie over gezond koken, woonbegeleiding en richt men initiatieven in om meer te bewegen. We vragen niet om volledig te stoppen met een leefstijlaanbod, maar wel om dit meer in de weegschaal te leggen en te zorgen dat het zwaartepunt ligt bij een meer structurele aanpak van de armoede. Dat kan door in te zetten op het realiseren van grondrechten en armoede niet te herleiden tot een probleem van een gebrek aan individuele vaardigheden of kennis.” (p. 189)

5. Boycot plannen om loondispensatie in te voeren

In het regeerakkoord van het kabinet Rutte III staan prachtige volzinnen over mogelijkheden die het Rijk aan gemeenten heeft gegeven voor een integrale aanpak dichtbij de burger ten behoeve van mensen die het zonder ondersteuning niet redden. En over het bieden van werk-arrangementen aan mensen met een beperking met als doel om mensen in een kwetsbare positie een betere toekomst te geven. Het kabinet deelt mee dat het budget voor deze activering en dienstverlening wordt verhoogd. Hartstikke mooi en sociaal als je dat leest. Als je verder leest kom je er al gauw achter dat

hier sprake is van kwalijke windowdressing. Achter de fraaie volzinnen gaat een keihard en a-sociaal beleid schuil dat mensen in kwetsbare situaties veroordeelt tot blijvende kwetsbaarheid en langdurige afhankelijkheid. Het budget om nog eens extra 20.000 kwetsbare mensen te activeren en van dienst te zijn moet worden opgebracht door het verslechteren van de bestaande regeling om kwetsbare mensen te helpen. De extra middelen om die 20.000 kwetsbare mensen te helpen worden opgebracht door de loonkostensubsidie af te schaffen en te vervangen door loondispensatie. Dat levert op termijn een structurele bezuiniging op van 500 miljoen. Mensen met een arbeidsbeperking financieren zelf de door het kabinet aangekondigde uitbreiding van het aantal beschutte werkplaatsen.

Nu krijgt iemand met een verdien capaciteit van bij voorbeeld 60% toch een volwaardig wettelijk minimumloon met volledige pensioenopbouw en alle andere sociale regelingen zoals WW en WIA. Dat wordt betaald door zijn baas, die zelf 60% van dit loon op tafel legt en 40% gesubsidieerd krijgt vanuit de gemeente. Dat is loonkostensubsidie. Bij loondispensatie betaalt de werkgever aan deze persoon slechts 60% (de aanwezige verdien capaciteit) en als betrokken persoon daar recht op heeft krijg hij vanuit de bijstand een aanvulling tot het sociaal minimum. Alleen als hij recht heeft op bijstand en dat is lang niet altijd het geval. En over die bijstand bouw je ook geen pensioenrechten op. Bij geen recht op bijstand blijft betrokkene steken op die 60%. Met het vervangen van loonkostensubsidie door loondispensatie houdt de overheid kwetsbare mensen kwetsbaar. Daarmee houdt de overheid arme mensen blijvend arm. Daarmee creëert de overheid tweederangs burgers.

In bijlage 2 staan drie voorbeelden die duidelijk maken welke invloed deze maatregel heeft op het leven van mensen. En de voorbeelden maken ook duidelijk dat de maatregel mogelijk op korte termijn enige besparingen oplevert, maar dat op langere termijn de kosten alleen maar toenemen, nog afgezien van het persoonlijke leed dat toegebracht wordt aan individuele personen. De verzachtingen die vanuit het kabinet voorgesteld worden, kunnen de hardheid en kortzichtigheid van deze maatregel niet verdoezelen. Deze maatregel is ronduit a-sociaal. Het is zaak om vanuit gemeentelijke kring protest aan te tekenen tegen deze maatregel: het houdt medeburgers in blijvende afhankelijkheid en het frustreert het lokale beleid van participatie. Zie bijlage 3 voor een motie die in de gemeenteraad van iedere gemeente aan de orde kan worden gesteld.

Start een dialoog in de samenleving:

De achterliggende oorzaken van armoede aanpakken is een veelomvattende opdracht. Dat lukt alleen als genoeg mensen in de samenleving zich achter dit doel scharen. Het ondersteunen van een positief initiatief (b.v. een sociale coöperatie) of het verzet tegen een merkbare verslechtering (b.v. de vervanging van loonsubsidie door loondispensatie) kunnen bijdragen aan het ontstaan van een tijdgeest die nodig is voor het realiseren van een samenleving zonder armoede.

Samen voor beter

Lokaal zijn verschillende initiatieven, groepen en organisaties actief in het bestrijden van armoede en in het bewerkstelligen van bestaanszekerheid. Vaak kennen die groepen elkaar niet of onvoldoende en kunnen ze ook te weinig gebruik maken van elkaars kennis en kunde. Het is daarom goed als er lokaal een Sociale Alliantie wordt gevormd, een lokaal (informeel) netwerk dat gevormd wordt door groepen, initiatieven en organisaties die zich alle op hun eigen wijze inzetten om armoede in de eigen gemeente te lenigen en bestaanszekerheid te vergroten. Een of twee keer per jaar kan zo'n netwerk bij elkaar komen om informatie uit te wisselen over elkaars activiteiten en om te verkennen of op onderdelen samengewerkt kan worden. De lokale overheid kan deel uitmaken van zo'n netwerk en het functioneren ervan faciliteren zonder de regie over te nemen. Het volstaat elkaar als initiatieven en organisaties te vinden in het gezamenlijke doel van een goede kwaliteit van leven voor alle inwoners van de gemeente. Dat daarbij verschillende accenten worden gelegd en onderscheiden activiteiten worden opgezet is vanzelfsprekend: dergelijke verschillen horen bij het leven, ze zijn nodig om als samenlevende mensen met elkaar in dialoog te blijven, elkaar aan te vullen en zo doende de democratie en het samen-leven inhoud en vorm te geven: samen voor beter!

De Sociale Alliantie

Utrecht, 14 februari 2018

Kitty Jong, voorzitter

Raf Janssen, secretaris

De Alliantie voor Sociale Rechtvaardigheid - ook kortweg Sociale Alliantie genoemd - is een initiatief van de vakbeweging, de kerken, de humanisten en uitkeringsgerechtigden.

Het samenwerkingsverband begon in 2000 en is doorgesloei naar een netwerkorganisatie waaraan ruim vijftig landelijke, regionale en plaatselijke organisaties en groepen deelnemen. Samen strijden zij voor een samenleving zonder armoede.

Zie ook: www.socialealliantie.nl



Sociale Alliantie, Postbus 2758, 3500 GT Utrecht



Telefoon 06 – 42092030; info@socialealliantie.nl



Bijlage 1 Brief aan gemeenteraad en/of college B&W met het verzoek om een aantal gegevens over bestaanszekerheid van de inwoners beschikbaar te stellen

Aan de gemeenteraad van

en

Aan het College van B&W van de gemeente

Geachte leden van de gemeenteraad

Geacht College van B&W

Onderstaande groepen/organisaties/initiatieven zetten zich in voor een goed sociaal beleid in onze gemeente, dat met name armen helpt en dat het armoedevraagstuk als maatschappelijk vraagstuk aanpakt. Omdat er binnenkort weer gemeenteraadsverkiezingen zijn lijkt ons dit een goed moment om van allen in onze samenleving aandacht te vragen voor het ergerlijke feit dat in een rijke samenleving sprake blijft van armoede. We willen graag meedenken en meedoen met het ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten die armen helpen en die het maatschappelijk vraagstuk van armoede structureel aanpakken. Daarvoor is het wel nodig dat we over enig cijfermateriaal kunnen beschikken waaruit af te leiden valt wat de omvang is van het vraagstuk waarover we spreken. Daarom zouden wij graag van u op korte termijn antwoord hebben op onderstaande vragen:

1. Huishoudens en groepen mensen die moeten leven in een situatie van armoede: om welke (groepen) mensen gaat het, waar wonen ze en hoe knopen ze de eindjes aan elkaar; om hoeveel kinderen en jongeren gaat het?
2. Omvang van flexwerk en onzekere banen: wie zijn de mensen die op deze baantjes zijn aangewezen en hoe is het gesteld met hun bestaanszekerheid nu en in de toekomst?
3. Aantallen en kenmerken van mensen die voor hun bestaan aangewezen zijn op een uitkering krachtens de Participatiewet of die een uitkering krijgen van het UWV: om hoeveel mensen gaat het, wat is hun opleiding, hun leeftijd, hoe lang hebben ze een uitkering, wanneer eindigt hun werkloosheidsuitkering en wat gebeurt er dan?
4. Omvang van problematische schuldsituaties: hoeveel mensen zitten in zo'n situatie; welke groepen zijn hier vooral vertegenwoordigd; wat is hun gemiddelde schuld; hoeveel mensen krijgen schuldhulpverlening of hebben een bewindvoerder?
5. Hoe is de woonsituatie: in wat voor soort huizen wonen mensen met weinig geld; wat zijn hun woonlasten; hoeveel huissuitzettingen vinden plaats?

6. Enkele cijfers rond de participatiewet: hoeveel mensen stromen uit naar wat voor soort baan en hoe duurzaam is deze uitstroom; hoeveel mensen maken gebruik van loonkostensubsidie; hoeveel mensen maken gebruik van bijzondere bijstand en voor welke voorzieningen; hoeveel mensen krijgen kwijtschelding van gemeentelijke heffingen?
7. Welke voorzieningen zijn er in het kader van het gemeentelijk minimabeleid en hoeveel mensen maken daarvan gebruik?
8. Een aantal cijfers rond zorgarbeid: hoeveel mensen met een uitkering zijn actief in vrijwilligerswerk en/of zorgarbeid?

Als we deze gegevens van u mogen hebben ontvangen treden we graag met u en met andere organisaties in onze gemeente in overleg om te bespreken wat we samen kunnen doen om nog beter dan nu al gebeurt armen een helpende hand toe te steken en maatregelen te nemen die ertoe leiden dat het maatschappelijk vraagstuk van armoede uit de wereld verdwijnt, te beginnen bij onze gemeente. Als we samen de schouders er onder zetten kunnen we bereiken dat onze gemeente over een aantal jaren armoedevrij is. Daarmee wordt onze gemeente voor iedereen een nog mooier stukje Nederland om in te wonen en te leven.

Met vriendelijke groet

(datum en ondertekening + correspondentieadres)

Bijlage 2: Gevolgen loondispensatie (LD) t.o.v. loonkostensubsidie (LKS)

Nu krijgt iemand met een verdien capaciteit van bij voorbeeld 60% toch een volwaardig wettelijk minimumloon met volledige pensioenopbouw en alle andere sociale regelingen zoals WW en WIA. Dat wordt betaald door zijn baas, die zelf 60% van dit loon op tafel legt en 40% gesubsidieerd krijgt vanuit de gemeente. Dat is loonkostensubsidie. Bij loondispensatie betaalt de werkgever aan deze persoon slechts 60% (de aanwezige verdien capaciteit) en als betrokken persoon daar recht op heeft krijg hij vanuit de bijstand een aanvulling tot het sociaal minimum. Alleen als hij recht heeft op bijstand en dat is lang niet altijd het geval. En over die bijstand bouw je ook geen pensioenrechten op. Bij geen recht op bijstand blijft betrokkene steken op die 60%. Het kabinet rechtvaardigt dit voosstel met een verwijzing naar de Wajong waar loondispensatie al ingevoerd is. Maar anders dan bij de bijstandsuitkering blijft het aanvullende Wajong-inkomen onaangetast, ook als je b.v. met iemand gaat samenwonen. Met het vervangen van loonkostensubsidie door loondispensatie bij bijstandsgerechtigden houdt de overheid kwetsbare mensen kwetsbaar. Daarmee houdt de overheid arme mensen blijvend arm. Daarmee creëert de overheid tweederangs burgers. Enkele voorbeelden om duidelijk te maken welke ingrijpende effecten dit voorstel van het kabinet heeft op het dagelijkse leven van heel veel mensen.

Situatie	Loonkostensubsidie (LKS)	Loondispensatie (LD)
Voorbeeld 1	Netto loon € 553,79 per maand	Netto loon € 266,93 per maand (schatting)
Leeftijd 20	Kosten LKS voor gemeente:	Kosten LD voor gemeente: € 0,00
Woont thuis bij haar ouders	€ 374,17 per maand incl. wg-lasten.	Geen (aanvullende) bijstand tot 21 jaar
24 uur werken		Inkomensachteruitgang t.o.v. LKS € 286,86 p/m
Loonwaarde: 48,2 %	Geen (aanvullende) bijstand tot 21 jaar.	Vanaf 21 jaar:
Gewerkte uren 100,80 per maand	Vanaf 21 jaar:	recht op aanvullende bijstand tot € 566,93, omdat haar nettoloon € 799,99 x 48,2% = € 385,60 p/m is. Ze heeft dan recht op aanvullende bijstand van € 566,93 - € 385,60 = € 181,33 p/m.
Deeltijdfactor 63,16%	geen recht op aanvullende bijstand (KDN) tot € 566,93, doordat zij recht heeft op het minimumloon van netto € 799,99 (€ 894,24 bruto)	Haar totale inkomen is dan € 286,86 (loon) + € 181,33 = € 468,19.
		De inkomensachteruitgang t.o.v. LKS is dan € 799,99 - € 468,19 = € 331,80 p/m.
	Betaalmoment 1: werkgever	Betaalmomenten: 2 (1x werkgever en 1x gemeente).

		gezinsinkomen hierdoor lager wordt dan € 30.400 per jaar. Gevolgen lange termijn: lagere pensioenopbouw.
Situatie	Loonkostensubsidie (LKS)	Loondispensatie (LD)
Voorbeeld 3 Leeftijd 26 jaar Woont samen met haar vriend die Wajong uitkering ontvangt 32 uur werken LW 45,7%	Netto loon € 1.110,47 p/m Kosten LKS: € 895,37 p/m incl. wg lasten Geen recht op (aanvullende) bijstand en/of bijzondere bijstand. Recht op zorgtoeslag Betaalmoment: 1 <u>Verplichtingen voor betrokkene:</u> Geen richting gemeente en/of Belastingdienst.	Netto loon € 507,48 Inkomensachteruitgang € 602,99 p/m Kosten LD voor gemeente: € 0,00 Geen recht op (aanvullende) bijstand Recht op bijzondere bijstand (bijv. collectieve ziektekostenverzekering) Recht op huur- en zorgtoeslag Betaalmoment: 1 <u>Verplichtingen voor betrokkene:</u> Geen richting gemeente (behoudens eventuele bijzondere bijstand) Aanvragen/recht op (hogere) huurtoeslag Wijziging inkomen doorgeven zorgtoeslag. Gevolgen lange termijn: lagere pensioenopbouw.

Constateringen t.a.v. invoering loondispensatie:

1. Werkgevers worden vooralsnog niet –administratief- ontlast omdat de bestaande toegekende loonkostensubsidies nog doorlopen tot einde arbeidsovereenkomst. In de praktijk kan dit betekenen dat iemand tot pensioengerechtigde leeftijd recht blijft houden op LKS, als het dienstverband niet vroegtijdig beëindigd wordt. Als dienstverband beëindigd wordt en betrokkene een nieuw dienstverband krijgt, valt hij wel onder de nieuwe regeling wat betreft loondispensatie.
2. De complexiteit voor de gemeenten t.a.v. de uitvoering zal toenemen als gevolg van de invoering van de loondispensatie.
3. Bij samenloop van loondispensatie én aanvullende bijstand ontstaan er voor betrokkene meerdere betaalmomenten in de maand. Als idee van staatsecretaris t.a.v. het aanvullen tot minimumloon middels een ‘kopje’ doorgaat, is er nog een extra betaalmoment. Hoe meer betaalmomenten, hoe groter het risico voor het ontstaan van schulden. Deze doelgroep ontvangt namelijk in het algemeen, behalve loon, ook vaak zorg- en huurtoeslag (betaaldata 20^e). Deze betaaldata wijken al af van de betaaldatum loon (25^e van de maand). De eventuele aanvullende bijstand wordt rond de 10^e betaald. Voor de betaling van de vaste lasten is het noodzakelijk dat betrokkene een goed overzicht heeft – en houdt – van zijn inkomen en uitgaven. Hoe meer betaaldata van het inkomen, hoe groter het risico dat de ontvangen gelden al op zijn vóórdát de vaste lasten zijn betaald en dat er dus schulden kunnen ontstaan.
4. De inkomensachteruitgang bij invoering van loondispensatie is voor betrokkene aanzienlijk. Dit kan gevolgen hebben die de beoogde besparing door de invoering van loondispensatie weer geheel of gedeeltelijk te niet doen:
 - Door inkomensterugval ontstaat mogelijk recht op huurtoeslag (max € 354,-) en eventuele -toename van- zorgtoeslag (maximaal € 92,00 per maand).
 - De (persoonlijke) ontwikkeling van betrokkene kan stagneren.
 - Als gevolg van bovenstaande kan betrokkene zich minder gewaardeerd voelen, zich ziek melden (incl. bijbehorende zorgkosten voor de maatschappij zoals bezoeken huisarts en/of specialist), ongelijkheid op werkvloer, opzeggen van werk, terugval in bijstand waarbij mogelijk een afstemming plaats moet vinden in verband met verwijtbare werkloosheid waardoor het risico op schulden ontstaat (en schuldhelpverlening ingeschakeld moet worden). Ergo: nog meer kosten voor de gemeente/het Rijk.
5. Op de lange termijn zullen al deze werknemers minder pensioen opbouwen. Dit betekent dat bij invoering van loondispensatie betrokkenen tot het moment van overlijden recht kunnen hebben/houden op bijzondere bijstand, (hogere) zorg- en huurtoeslag.

Samenvattend zou het wel eens zo kunnen zijn dat de invoering van loondispensatie de samenleving meer gaat kosten dan het financiële gewin van 500 miljoen dat er op korte termijn van verwacht wordt, afgezien van het verlies aan persoonlijke kwaliteit van leven bij een grote groep mensen die recht hebben op een volwaardige plek in de samenleving om mee te tellen en mee te doen.

Bijlage 3: Motie n.a.v. plannen invoering loondispensatie

De raad van de gemeente in vergadering bijeen op

overwegende

- dat het kabinet aan extra 20.000 mensen met een beperking werk-arrangementen wil bieden met als doel om mensen in een kwetsbare positie een betere toekomst te geven;
- dat er voor iedereen, ook voor mensen met een beperking, perspectief moet zijn op werk en dat werk moet lonen;
- dat deze opvattingen en doelstellingen kunnen rekenen op een breed draagvlak in de samenleving;

overwegende

- dat de middelen om die extra 20.000 kwetsbare mensen te helpen (500 miljoen euro) worden opgebracht door de loonkostensubsidie af te schaffen en te vervangen door loondispensatie;
- dat mensen met een arbeidsbeperking door deze maatregel onder het wettelijk minimumloon betaald kunnen worden;
- dat anders dan bij Wajongers, waarbij de maatregel van loondispensatie reeds wordt toegepast, bij mensen met een uitkering krachtens de Participatiewet het recht op deze uitkering in veel gevallen niet of niet ten volle geldend kan worden gemaakt waardoor mensen structureel een inkomen ontvangen beneden het bestaansminimum;

van mening zijnde

- dat deze maatregel op gespannen voet staat met het uitgangspunt dat werken moet lonen;
- dat naast negatieve effecten van deze maatregel voor betrokken personen (waaronder minder inkomen, betaling onder het WML, verminderde opbouw van pensioen, verminderde aanspraak op WW) ook de gemeente en de gemeenschap geconfronteerd wordt met negatieve sociale, economische en financiële neveneffecten van deze maatregel;

verzoekt het college van B&W

- bij het kabinet aan te dringen op een heroverweging van deze maatregel;
- bij de VNG er op aan te dringen dat in gesprekken met het ministerie van SZW over deze voorgenomen maatregel ingebracht wordt dat deze maatregel ingrijpende negatieve gevolgen heeft voor een groot aantal mensen met een beperking, alsmede negatieve neveneffecten voor de gemeente en de gemeenschap;
- de inhoud van deze motie ter kennis te brengen van de collega-gemeenten en de fracties van de Tweede Kamer

en gaat over tot de orde van de dag.

(namen indieners van de motie)